

Opdrachtgevers en maatschappelijk verantwoord werken op hoogte

Wat is de rol en verantwoordelijkheid van de opdrachtgever op het gebied van veilig werken op hoogte? Adri Frijters bespreekt de regelgeving en doet een aanbeveling.

Adri Frijters, A3-A en DSyS / TU-Delft, safety & security institute.

Vallen van hoogte is het ongeval dat het meest plaatsvindt. Vaak vindt het ongeval plaats in een bouw-'setting'. Niet alleen in Nederland is dat het geval. Niet vreemd dus dat over de gehele wereld de vallen van hoogte en de

bouwnijverheid extra aandacht krijgen als het ongevallen-reductie betreft. Onderzoek van onder andere de HSE (GB) heeft aangetoond dat ongeveer 40% van de ongevallen een relatie heeft met keuzes die gemaakt worden door de opdrachtgever/gebouweigenaar in de ontwerpfase. In Nederland hebben we het over ongeveer 3920 ongevallen die een schadelast geven van € 37.000.000 (*Ongevallen-monitor Arbouw over 2015*). Daarvan komen 1.568 ongevallen (€ 14.800.000) voort uit keuzes die onder verantwoordelijkheid van de opdrachtgever worden gemaakt.

VERANTWOORDELIJKHEID OPDRACHTGEVER

In veel landen is dit reden om via wetgeving de opdrachtgever een taak te geven bij het voorkomen van ongevallen. In de EU heeft dat geresulteerd in de richtlijn 92/57EG, die in Nederland is omgezet en opgenomen is in het Arbobesluit (hoofdstuk 2 afdeling 5). De EU richtlijn 92/57 heeft als doel de verschillende partijen te verplichten tot het aanwenden van hun invloed op veiligheid en gezondheid tijdens werkzaamheden. De wet maakt hen daar ook verantwoordelijk voor.

Omdat valongevallen serieus zijn en reductie belangrijk is, is er de Richtlijn 2001/45/EC. Hierin is vastgelegd dat in geval van werken op hoogte de veiligheid niet ondergeschikt is aan economische belangen.

Met ingang van 1 januari 2017 is een aantal bepalingen in het Arbobesluit aangescherpt, zodat de doelstelling van de richtlijn beter wordt weergegeven. Zo is de opdrachtgever beter aan te spreken op de veiligheid en gezondheid tijdens de werkzaamheden die hij laat uitvoeren. Hij is verantwoordelijk voor het resultaat van het ontwerpproces. Ook de definitie 'opdrachtgever' is aangescherpt in het Arbobesluit art 1.1.2.c.

De taak die de opdrachtgever heeft, is het reduceren van gevaren tijdens het maken, het gebruiken, het onderhoud en de slopen van zijn object. Dit kan hij alleen goed invullen als hij zorgvuldig zijn ontwerpteam samenstelt. Beoordeling op onder andere 'past performance' zou mogelijk onderdeel kunnen zijn van de selectie van niet alleen de uitvoerende partij, maar zeker ook de ontwerpers. Fouten die het ontwerpteam maakt, vallen onder de verantwoordelijkheid van de opdrachtgever.

De ontwerpers moeten bij het terugdringen van gevaren de Arbeidshygiënische strategie aanhouden. Dat wil zeggen dat het wegnemen van het gevaar (niet op hoogte werken) prevaleert boven het beheersen (plaatsen van leuning) en dat het beheersen prevaleert boven het werken met persoonlijke beschermingsmiddelen (werken met valgordel).

VEILIG WERKEN EN KOSTEN BEHEEREN

In het Arbobesluit worden de problemen samenhangend met Asbest en bodemverontreiniging genoemd. De opdrachtgever moet een inventarisatie kunnen overleggen. De opdrachtgever is verantwoordelijk voor de consequenties die voortvloeien uit de aanwezigheid van asbest en bodemverontreiniging op de werkplek.

Dat impliceert dat de opdrachtgever verantwoordelijk is voor het aanbieden van een veilige werkplek. Het besluit noemt verontreiniging en asbest, maar waarom deze verantwoordelijkheid niet doortrekken naar bijvoorbeeld veilig werken op hoogte? Dit is geheel in lijn met de EU Richtlijn.

Dit is overigens niet alleen een kwestie van de wet naleven, handelen in de geest van de wet, fatsoen of Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen, maar ook een kwestie van slim nadenken over onderhoudskosten. Het werken achter valbeveiliging gaat stukken sneller en de kwaliteit van het werk is beter dan wanneer gewerkt moet worden met een lastige gordel om.

Indien er geen hekken aan de rand van het dak staan, zal voor elke klus op hoogte een dakrandbeveiliging geplaatst moeten worden. Immers de Arbeidshygiënische strategie moet worden gevolgd bij het beschermen van de werknemers en economische argumenten mogen geen reden zijn om te werken met individuele beveiliging.

Kortom: ook al is er een lijnsysteem aanwezig, er moet, als dat technisch mogelijk is, toch achter hekken worden gewerkt. Het plaatsen van hekken, het weghalen en de huur tijdens het werk zullen moeten worden doorberekend in de onderhoudskosten. Over de levensduur van het pand zijn permanent aangebrachte randbeveiligingen al snel economisch interessant. Ander voordeel van een dakrand of leuning is dat een groter oppervlak beschikbaar is voor zonnepanelen en dat de lijnen het aantal panelen niet belemmeren.

De kwaliteit van een ontwerpteam is van belang voor de opdrachtgever, gelet op de juridische consequenties, maar ook als het gaat om de onderhoudskosten en natuurlijk vanwege de gevaren tijdens het gebruik. ■

Dit artikel kunt u lezen op www.roofs.nl